

Språkslingan materialguide

Det här är en guide för vilket material som finns att använda inom Språkslingan Dalarna. Guiden beskriver när materialet ska användas och hur man får tag i det. Materialguiden uppdateras allteftersom mer material tillkommer. Det är Biblioteksutvecklingen vid Region Dalarna som driver Språkslingan.

(Uppdaterad juni 2026)

Samverkan med BHV Regionala gåvoboken

Språkslingans regionala gåvobok delas ut av barnhälsovårdens sjuksköterskor vid hembesök när barnet är ca. 8 månader. Familjerna får välja mellan tre titlar.

Gåvoböckerna

Gåvoböcker beställs från Adlibris och bekostas av biblioteksutvecklingen, Region Dalarna. Böckerna levereras direkt till kontaktperson på lokala biblioteket. Biblioteket överlämnar böckerna till sitt/sina BVC. Barnhälsovårdens sjuksköterskor hör av sig till kontaktpersonen på sitt lokala bibliotek när de börjar få slut på böcker. Kontaktpersonen hör i sin tur av sig till Matilda Böwes på biblioteksutvecklingen, som beställer böcker.

Klistermärken

Språkslingans klistermärken skickas i rulle om 500 st. från biblioteksutvecklingen till kontaktperson på biblioteket. Kontaktperson klistrar märkena på gåvoböckerna innan leverans till BVC.

Språkslinganfolder

Foldern delas ut tillsammans med regionala gåvoboken. Foldern beställs hos biblioteksutvecklingen av kontaktpersonen och överlämnas till BVC. Foldern finns på svenska, engelska, arabiska, somaliska.

Råd och tips-manual

En manual är framtagen som hjälp för BHV-sjuksköterskorna. Varje sköterska har fått en manual att använda. Om BHV-ssk hör av sig och vill ha manualen – skriv ut, laminera och förmedla manualen. Manualen finns på *team DB Dalabiblioteken – Språkslingan - Delade - Samverkan med barnhälsovården - Regionala gåvoboken*.

Ryggsäckar

En ryggsäck med Språkslingans logga har beställts 2026 till alla BHV-ssk att använda vid insatsen (79 BHV-ssk jobbar i regionen 2026).

Val av gåvobokstitlar

Varje år bestäms nya titlar för den regionala gåvoboken i samråd mellan biblioteksutvecklingen, barnbibliotekspersonal och barnhälsovårdens sjuksköterskor.

Så här beställer du

Kontakta Matilda Böwes för att få leverans av gåvoböcker, klistermärken och Språkslinganfolder.

matilda.bowes@regiondalarna.se

Samverkan med BHV Bibliotekens gåvobok

Under 2021 beslöt alla kommunbibliotek att enas om en gemensam tidpunkt då man delar ut en gåvobok till barn. Tidpunkten blev bestämd till då barnet är 5-6 månader.

Gemensamt syfte och checklista

Biblioteken tog i en process med biblioteksutvecklingen fram ett syfte för insatsen samt en checklista för utdelningen av gåvoboken på biblioteket. Checklistan har gjorts i två varianter: en manual för barnbibliotekspersonal och en manual för all bibliotekspersonal.

Gemensamt gåvokort

Ett gemensamt gåvokort har tagits fram. Varje kommun har sin egen version av gåvokortet, med sin kommunlogga och Dalabibliotekens logga. De lokala gåvokorten finns som pdf att skriva ut på tjockare papper. Ansvarig barnbibliotekspersonal överlämnar gåvokorten till BVC. Barnhälsovårdens sjuksköterskor delar ut gåvokortet till familjen vid 5-6 månader på BVC.

Gåvoböckerna

Bibliotekens gåvobok bekostas och beställs av varje enskilt bibliotek. Vilken eller vilka titlar man har som gåvobok bestämmer varje bibliotek. Det finns en tipslista på lämpliga gåvoböcker i teamet du gärna får fylla på!

Material på team DB Dalabiblioteken

Här hittar du material som rör samverkan med barnhälsovården.

Team DB Dalabiblioteken – Språkslingan - Delade - Samverkan med barnhälsovården - Bibliotekens gåvobok:

- Din kommuns version av det gemensamma gåvokortet
- Checklista Bibliotekens gåvobok
- Manual för all bibliotekspersonal
- Manual för barnbibliotekspersonal
- Syfte bibliotekens gåvobok
- Tipslista på lämpliga gåvobokstitlar

Materialen finns också i Språkslinganpärmen.

Samverkan med förskolan Pixi-gåvoboken

Under 2022 samordnade biblioteksutvecklingen vid Region Dalarna ett inköp av fem specialtryckta pixiböcker. Varje bibliotek i Dalabiblioteken bekostade sin andel böcker. Pixiböckerna ska delas ut vid det introduktionssamtal som sker med vårdnadshavare när barnet börjar förskolan.

Pixibok vid introduktionssamtal

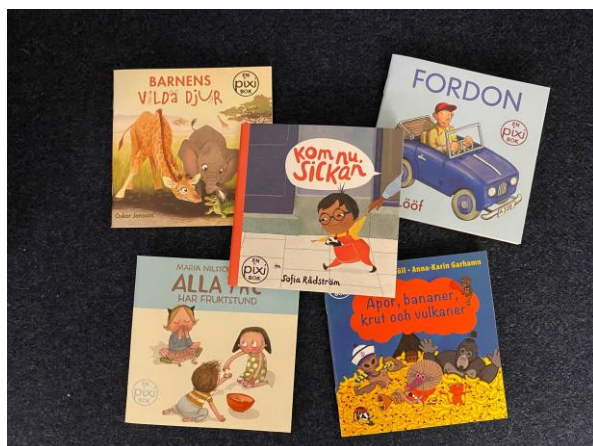
När barn skolas in i förskola får vårdnadshavare ta del av information från förskolan, vid någon form av introduktionssamtal. Vid detta tillfälle får vårdnadshavarna välja en av de fem pixiböckerna som biblioteken köpt in.

Foldern Läs med ditt barn

Bokstart har tagit fram foldern "Läs med ditt barn" (den rosa foldern). Den innehåller korta tips kring läsning och delas ut samtidigt med pixiboken.

Info från biblioteket?

Har ni någon information från biblioteket som ni önskar att förskolan delar ut till familjer vid introduktionssamtalet? Ha dialog med era förskolor om detta.

Råd och tips-manual

Som ett underlag för förskolepersonal att använda vid introduktionssamtalet finns en manual: "Råd och tips". I underlaget finns förslag på frågor och samtalspunkter för förskolepersonalen att lyfta med barnets vårdnadshavare. "Råd och tips" förmedlas av biblioteket till förskolan.

Kunskapspass

Ett inspelat kunskapspass med logoped Nea Hedefalk finns för fördjupning, för förskolepersonal men även för bibliotekspersonal. Passet nås genom en QR-kod. QR-koden finns även i Råd och tips-manualen till förskolan.

Kort informationsfilm

En kort film där pixi-insatsen förklaras för förskolepersonalen kan distribueras genom en direktlänk eller en QR-kod.

Film kunskapspass

Film pixi-insatsen

Samverkan med förskolan

Bokombudsnätverk

Bokombud är en person som arbetar inom förskolan och som har utsetts med ett särskilt uppdrag: att vara en länk mellan förskolan och biblioteket. Bokombudsnätverk innebär en möjlighet för två olika professioner att mötas och lära av varandra.

Bokombud

Bokombudets roll är att vara förskolans kontaktperson gentemot biblioteket. Uppdraget gäller åt båda håll, att fånga upp frågor och behov som finns på förskolan och att förmedla vidare information från biblioteket till övriga på förskolan. Bokombudet fungerar ofta också som inspiratör för förskolans läsfrämjande arbete gentemot vårdnadshavarna.

Bokombudsnätverk

Båda professioner ges utrymme i sitt arbete att samverka kring: läsfrämjande insatser, bokpresentationer och boksamtal, läsmiljöer och föräldrastöd kring språk- och läsutveckling. För dig som vill komma igång med bokombudsverksamhet i din kommun finns en guide: *Att starta bokombudsnätverk*. Guiden hittar du i Språkslinganpärmerna.

Att starta bokombudsnätverk

Språkslingan Bokstart har tagit fram en guide för hur man kan starta bokombudsnätverk. För dig som arbetar på bibliotek är några första steg dessa:

1. Prata ihop er på biblioteket om ni är flera som arbetar med förskolan. Förankra hos bibliotekschefen.
2. Förankra på ledningsnivå med förskolan, med hjälp av bibliotekschef. Be om att få boka in ett möte med de representanter för förskolan som ni valt ut.
3. Under mötet: berätta varför bokombud behövs, att förskola och bibliotek gör detta tillsammans, även om det är ni på biblioteket som tagit initiativ till och kommer att hålla i nätverket.
4. Ta hjälp av rektorer och förskolechefer för att få namn/kontaktuppgifter för möjliga bokombud. En intresseförfrågan till förskolepersonalen kan skickas från biblioteket eller genom cheferna i förskolan. Om det är du på biblioteket som gör utskicket, se till att lägga kopia till berörda rektorer.
5. Bjud in till en första bokombudsträff!
6. Vi på biblioteksutvecklingen stöttar gärna i uppbyggnad av bokombudsnätverk. Hör av dig till:

matilda.bowes@regiondalarna.se

Samverkan med förskolan Allas barnbarn

Allas barnbarn är en verksamhet som innebär att äldre besöker förskolor och läser och berättar för barn i mindre grupp. Allas barnbarn samarrangeras oftast lokalt av folkbiblioteket, studieförbunden ABF eller Studieförbundet och Skådebanan Dalarna.

Allas barnbarn syftar till att skapa läslust hos barn innan de själv kan läsa. Ytterligare ett syfte är att skapa möten mellan en äldre och en yngre generation, och ge barn fler läsande förebilder. Verksamheten ger också genom högläsarträffar möjlighet för högläsaren att ingå i ett socialt sammanhang. De frivilliga äldre som blir högläsare besöker regelbundet förskolan, ungefär en gång i veckan. Oftast är högläsaren knuten till en särskild förskola.

Riksföreningen Allas barnbarn och Skådebanan Dalarna

Allas barnbarn Sverige är en politiskt och religiöst obunden ideell förening. Flera lokala Allas barnbarn-föreningar finns i landet. I Dalarna är Skådebanan Dalarna initiativtagare till Allas barnbarn. Biblioteksutvecklingen och Skådebanan samarbetar för att sprida och stötta konceptet lokalt. För detta har satsningen under 2023-2025 fått Bokstartsmedel.

Läs mer om föreningen på allasbarnbarn.se

Att starta Allas Barnbarn - guide

Språkslingan har tagit fram en guide för hur man kan starta Allas barnbarn. För dig som arbetar på bibliotek är stegen i korthet dessa:

1. Kolla med förskolan i kommunen för att höra om intresse finns. Förankra på chefsnivå, inte bara med bokombud.
2. Hör av dig till Skådebanan Dalarna eller biblioteksutvecklingen om att ni vill starta verksamhet.
3. Förankra hos bibliotekschefen att det finns tid och utrymme att driva verksamheten.
4. Om det är grönt ljus, bilda en arbetsgrupp med bibliotekarie, studieförbund, representant för förskolan och ev. cirkelledare från ABF.
5. Dags för rekrytering av högläsare och att ta in intresseanmälningar från förskolor.
6. När flera förskolor visat intresse – kör! Se vidare i broschyren *Att starta Allas barnbarn*.

Samverkan med förskolan

Info till förskolan om Språkslingan

En kortfattad info om Språkslingan som en röd tråd för samverkan finns i PDF-form: "*Kort info Språkslingan. Samverkan bibliotek och förskola*". I dokumentet beskrivs de olika insatserna i Språkslingan.

BTJ-utbildning Läsfrämjande i förskolan

En licens per kommun har köpts in av biblioteksutvecklingen för användning av barnbibliotekspersonal tillsammans med bokombud eller andra samverkansparter. Utbildningen består av fem avsnitt med filmade föreläsningar och reflektionsfrågor.

17 skäl för barnboken

Pixiboken *Läsning är livet! 17 skäl för barnboken* har köpts in av länsbiblioteket (numera biblioteksutvecklingen). Boken är en specialutgåva från Svenska barnboksakademien och baseras på affischutställningen med samma namn. Omtryck har skett och boken går att beställa på bokstart.se. Boken vänder sig till vårdnadshavare.

Så här funkar det:

- De fem specialtryckta pixiboktitlarna har levererats till kommunbiblioteken i januari 2023. Se tidigare sida i materialguiden, info om pixi-gåvoboken. Om böckerna börjar ta slut, meddela: matilda.bowes@regiondalarna.se
- Pixiboken *Läsning är livet! 17 skäl för barnboken* går att beställa på bokstart.se
- Foldern *Läs med ditt barn* beställs gratis från bokstart.se eller genom Språkslingans samordnare vid biblioteksutvecklingen.

Material på team DB Dalabiblioteken

Här hittar du material som rör samverkan med förskolan. *Team DB Dalabiblioteken - Språkslingan - Delade - Samverkan med förskolan:*

- *Allas barnbarn* - marknadsföringsmaterial för rekrytering, riktlinjer och starta-guide, som också finns i tryckt version, beställs hos matilda.bowes@regiondalarna.se
- *Allmän info till fsk och pedagogisk omsorg* - olika underlag för utskick.
- *Bokombud* - starta-guiden med flera dokument kring bokombudsverksamhet.
- *Introduktionssamtalet med Pixi-bok* - Råd och tips till förskolan och övrig Pixiinfo till förskolan, bl a QR-kod med filmlänk.
- Erbjudande om [BTJ-utbildning](#) att göra tillsammans med bokombud. En licens finns tillgänglig per kommun.
- *Kapprums- och förskolebibliotek.*
- *Samverkansavtal och överenskommelser* - exempel från kommunerna.

Materialet finns också i Språkslingan-pärmen.

Samverkan med logopedin och material för föräldragrupper

Neas föreläsningar

Språkslingan hade under åren 2018-2025 en egen logoped – Nea Hedefalk – som i sitt arbete höll många olika föreläsningar för bibliotekspersonal och samverkansparter inom Språkslingan. Aktuella ämnen var t ex små barns språkutveckling, bilderböcker och högläsningmetoder. Neas föreläsningar finns fortsatt tillgängliga att använda inom Dalabiblioteken. Några av dem finns som filmer med ljud på youtube och andra är presentationer som kompletteras med tal.

Du hittar föreläsningarna på:

Team DB Dalabiblioteken – Språkslingan - Delade - Neas föreläsningar.

På samma plats finns en innehållsförteckning över föreläsningarna och några regler för hur de får användas. **Viktigt att du läser dessa innan du använder materialet!**

Folder för utdelning av logoped

Foldern *Läs tillsammans! På biblioteket kan du låna böcker* har tagits fram i samverkan med barnlogopeder inom Region Dalarna. I foldern uppmuntras vårdnadshavaren att läsa med sitt barn och att gå till biblioteket för att låna böcker. Foldern delas ut av logopeden vid familjens besök på logopedmottagningen – det här är alltså ingen folder som biblioteket delar ut.

Logopeden skriver in barnets namn, barnets ålder och vilken typ av böcker - titlar eller ämnen - som är lämpliga att låna. Vårdnadshavaren tar med foldern till biblioteket och kan få hjälp att hitta böcker..

Du hittar foldern på:

Team DB Dalabiblioteken – Språkslingan - Delade - Samverkan med logopedin.

Föräldragruppspärm

Språkslingans föräldragruppspärm är ett stödmaterial för bibliotekspersonal som tar emot föräldragrupper i biblioteket. I materialet tas upp varför läsning med de yngsta är viktigt och hur man kan tipsa vårdnadshavare att komma i gång med läsningen. Tanken är att materialet ska vara en hjälp både för den som är ny i rollen som barnbibliotekspersonal och för den som har jobbat länge och är i behov av inspiration. Pärmens inlägg fungerar som en fysisk powerpoint att ha med vid föräldrträffen, med ena sidan (visningssidan) vänd mot gruppen och andra sidan (personalsidan) mot den som tar emot. Pärmens inlägg finns också på: *Team DB Dalabiblioteken – Språkslingan - Delade - Samverkan med barnhälsovården - Föräldragrupper*

Logotyp, illustrationer och affisch

Logga och illustrationer

Språkslingans logotyp och illustrationer är skapade av bilderbokskonstnären Cecilia Heikkilä. För användande har ett avtal tecknats mellan författaren och regionala biblioteksutvecklingen.

Logotypen får användas fritt i Språkslingans sammanhang och under obegränsad tid framåt. För illustrationerna har rättigheter köpts att använda för print, trycksaker och webb. Avtalet för illustrationerna sträcker sig till och med 2030. Därefter upprättas nytt avtal.

Riktlinjer för användande av loggan och illustrationerna finns på:
Team DB Dalabiblioteken – Språkslingan - Delade - Illustrationer och logga Cecilia Heikkilä
Här hittar du också logotypen och illustrationerna.

Affisch Språkslingan

Affisch i A3 att sättas upp var det passar! På bibliotek, BVC, förskola, familjecentral, logopedi – överallt. Affischen är baserad på Språkslinganfoldern. Tryckta affischer beställdes i begynnelsen av Språkslingan. Dock är detta kostsamt och affischen går med fördel att skriva ut. Då ska tjockare, glansigt papper användas med inställningen på högsta utskriftskvalitet.

Du hittar affischen på *Team DB Dalabiblioteken – Språkslingan - Delade - Affischer, foldrar och materialguide*.

Bokmärken

Språkslingan-bokmärken håller på att tas fram sommaren 2026. Bokmärkena är tänkta att delas ut till barn på besök i biblioteket. Antingen till barngrupper eller till enskilda barn vid lånedisken. Bokmärkena väntas vara klara för användning hösten 2026.

Bokstartsmaterial

Språkslingan Dalarna Bokstart har under perioden 2023-2025 haft Kulturrådets Bokstartsbidrag. Numera är det mesta av Bokstartsmaterial gratis att beställa för alla. Det finns foldrar, affischer, vykort, mobiler och mycket annat. Mer material tillkommer efterhand, titta på materialet och håll dig uppdaterad om nytt på Bokstart.se.

Läs tillsammans!

Blå broschyr på 40 sidor som är tänkt att fungera som inspirationsmaterial för främst förskolepersonal men även bibliotekspersonal. Metoder och tips.

Läs med ditt barn!

Rosa folder med sju läsinspirerande tips till vårdnadshavare. Delas ut vid introduktionssamtal på förskolan, men även till vårdnadshavare i andra sammanhang om förskolan önskar. Finns på flera språk.

Tygkassar

Tygkassarna finns i fyra olika färger. Kan användas på BVC eller förskola för språkpåsar eller i kapprumsbibliotek mm.

Mer Bokstartsmaterial

Faktablad Barnets språk. Informationsblad om barns språk vid 6 mån. 1 år, 18 mån. 3 år. Finns på flera olika språk för utskrift på tjockare papper. Även på lättläst svenska. Delas ut av barnhälsovården.

Språket börjar med dig! Lila broschyr på 36 sidor som riktar sig till vårdnadshavare. Även användbar för personal inom förskola, bibliotek, barnhälsovård.

Ditt barns språk. Ett blad med råd om hur föräldrar kan stimulera sina små barns språkutveckling med enkla medel. Finns på svenska, engelska, arabiska, persiska och minoritetsspråken. Finns även som en vändbar, läsinspirerande "mätsticka". En sida med tips till den vuxne, en sida för barn och vuxen att läsa och göra tillsammans.

Mer material kommer hela tiden inom Bokstart. Det bästa för att hålla sig uppdaterad är att prenumerera på Bokstartsmaterials nyhetsbrev: [Bokstartsmaterials nyhetsbrev](http://Bokstartsmaterials.nyhetsbrev)

Fortbildning på Digiteket

Språk- och läsfrämjande för de yngsta barnen är en omfattande fortbildning på Digiteket, för bibliotek och övriga som verkar inom Språkslinganområdet.

[Språk- och läsfrämjande för de yngsta barnen - Digiteket](http://Språk-och-läsfrämjande-för-de-yngsta-barnen-Digiteket)